

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXXIV. — Izdan in razposlan dne 30. julija 1880.

93.

Dopustno pismo od 30. junija 1880.

za lokomotivno železnico od postaje Hulin izklj. priv. cesar Ferdinandove severne železnice v Kromeriž.

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski;

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, saleburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je mestna občina Kromerižka v združbi z Janezom Trolčem, Adalbertom Sipkom, Leopoldom Kampom in Dr. Vilibaldom Mildschuh zaprosila, da bi jim se dala dopustitev ali koncesija v delo in rabo lokomotivne železnice od postaje Hulin izklj. priv. cesar Ferdinandove severne železnice v Kromeriž, vzvidelo Nam se je z ozirom na občno korist tega podjetja imenovanim prositeljem po postavi o dopuščanju železnice od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in postavi od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) to dopustitev podeliti tako le:

§. 1.

Dajemo koncesionarjem pravico narediti in uživati lokomotivno železnico od postaje Hulin izklj. priv. cesar Ferdinandove severne železnice v Kromeriž.

(Slovenisch.)

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustnice, dodeljujejo se naslednja olajšila:

- a) Oprostitev od štampiljev in pristojbin za vse pogodbe, knjižne vpise, vloge in druge listine v nabavo kapitala in zagotovilo obresti od kapitala in voznje do časa, ko se začne vozna služba, in za pridobitev zemljišč, za delo in opravo do konca prvega gospod. leta;
- b) oprostitev od štampiljev in pristojbin za prvo izdatbo delnic z interimalnimi listi vred, in od presnemščine, kar se je nabere o nakupu zemljišča;
- c) oprostitev od pristojbin in taks, dolžnih za podeljeno koncesijo in za izdatbo te dopustnice, dalje oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plačevanja štampeljskih pristojbin kuponom in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se utegnil vvesti s prihodnjimi postavami na 30 let od dne današnjega.

§. 3.

Železnico to je urediti kot drugotno železnico s pravilno medkolesno širino.

Delo železnice in uredba za voznjo naj se izvede po črtežih na drobno ustanovljenih, ki jih potrdi trgovinsko ministerstvo, in po tehničnih uvetih, kateri se postavijo.

Pri tem naj se, kolikor je moči, gleda na znižbo troškov ter je zlasti z ozirom na maksimalno brzino, katera na ti železnice ne sme prestopati dvajset (20) kilometrov na uro, dopustiti vse pri tej manjši brzini mogoče olakšice.

Vozila, šine in drugi železni deli, in vsi drugi opravní predmeti morajo se jemati iz domačih tvornic.

Tehnične črteže za delo in opravo železnice je trgovinskemu ministerstvu predložiti za časa ter se bode najnataneje držati ukazov, ki jih državna nadzorna oblastva o tej priliki ali sploh izdadó.

Takisto so koncesionarji dolžni pri delu izpolniti tudi vse, kar bi trgovinsko ministerstvo z javnih oziróv pozneje zahtevalo, ter držati se veljavnih občnih stavbenih in policijskih propisov.

Spodnje delo železnice utegne se utesniti na eno samo kolejo.

Koncesionarji jemljó na se dolžnost, zarad porabe kolodvora Hulinskega izklj. ces. Ferdinandove severne železnice, in o uredbi vozne službe ondi, kjer bode prehajališče, pogajati se z imenovano družbo ter dotični dogovor položiti v odobrenje pred državno upravo.

Sosebno je dolžnost koncesionarjev gledé voznje ljudí skrbeti za to, da se prehod s svoje na tujo železnico kar je moči olajša.

Gledé uvetov takega stika in vkupne kolodvorne službe podmetajo se koncesionarji izreku trgovinskega ministerstva, ako bi se ne dosegel dogovor s stično železnico.

Državni upravi se prihranja pravica, ako bi se dogovor ne dognal, določiti uvete o vzajemni porabi vozov tozemskih sosednih železnic in o dovodu rudarstvenih in obrtovnih železnic.

Koncesijonarji so zlasti v dolžnosti, dopuščati dovod zveznih železnic, ktere bi obrtna podjetja, ležeča ob koncesijonirani železnici, naredila v to, da bi po njih svoje izdelke vozila takó, da bode po tem železnocestna služba kar najmanj mogoče ovirana, proti temu, da se povrne, kar bode troškov odtod.

§. 4.

Koncesijonarji so dolžni, delo železnice precej začeti in v šestih mesecih od današnjega dne dokončati, dodelano železnico v občno službo izročiti ter vožnjo po njej ves čas, dokler traja koncesija, nepretrgoma vzdržavati.

Da bodo zgornjega roka za delo držali se, dolžni so koncesijonarji državni upravi dati varnost, položivši v kavcijo tisoč (1.000) goldinarjev v vrednotnicah, v katerih se smejo novci pupilarni nalagati.

§. 5.

Da izdelajo dopuščeno železnico, priteza se koncesijonarjem pravica razlastitve (razsvojitve) po določilih dotičnih postavnih propisov.

Ista pravica se koncesijonarjem dodeli tudi zastran tistih krilnih železnic, ki bi se imele narediti do posameznih obrtniških zavodov, in o katerih bi državna uprava spoznala, da jih je v javnem interesu napraviti.

§. 6.

Koncesijonarjem se je ob delu in rabi dopuščene ceste držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, ter tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi zlasti železnocestni dopustni zakon od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in železnocestni krétni red od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) in po zakonih in ukazih, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se pa vožnje same tiče, odpuščajo se v zmislu člena I postave od 25. majja 1880 (Drž. zak. št. 56) varnostne naredbe propisane v redu železnocestne vožnje in dotičnih dodatnih ukazih v toliko, kolikor se bode z ozirom na znižano maksimalno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni propisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 7.

Gledé tega, kar bode storiti za poštni zavod, naj v zmislu člena II postave od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) veljajo naslednja določila:

Dolžnost koncesijonarjev je, pošto in poštne postavljenice odpravljati z vsakim vlakom, ki pojde po érteži.

Za to in vsako drugo opravilo v svrhu poštnega zavoda smejo zahtevati primerno povračilo, ki se ustanoví po domembi.

Ali pismena pošta brez novcev in vrednostnih poslatev mora se zastonj odpravljati.

Vozni érteži vlakom, s katerimi se pošta vozi, naj se po vsakokratnih veljavnih propisih z odobrenjem nadzornega oblastva ustanavljajo.

Ako bi za poštno službo bile v kaki postaji potrebne posebne prostorije, sklenske se poseben dogovor gledé odškodbe v podobi najmovine dajane za porabo teh prostorij, ki jih dobavijo koncesijonarji.

Notranja oprava, snažba, svečava in kurjava v teh prostorijah spada med dolžnosti poštne uprave.

Pisma, katera si o upravljanji železnice med saboj pošilja železnocestno ravnateljstvo ali upravno svetovalstvo ter njemu pokorni organi ali ti organi med saboj, smejo na dotičnih železnocestnih koséh odpravljati postavljenici železne ceste.

§. 8.

Koncesijonarji prevzemajo dolžnost, telegrafe, ki bi jih o svojem času bilo potreba napeti za železnocestno službo in za dajanje znamenj, za pravšno zameno, ki se dogovori, dajati uporabljati tudi za državne in privatne poslanice.

Državni upravi je na voljo, brez vsega vračila in odškodovanja sama za se telegraf napeti na zemljišči, ki so ga koncesijonarji kupili ali katero sicer rabi za železnocestne namene, a če si železnica za svojo službo napne telegraf, pritrditi žice državnega telegrafa na podpornjah tega železnocestnega telegrafa.

Koncesijonarji naj zastonj po svojih železničnih ljudeh take državne proge nadgledovati in vzdržavati pomagajo, kolikor v to ní potreba posebne strokovnjaške znanosti.

Še so koncesijonarji v dolžnosti, po svoji železnici robo in pripravo državno-telegrafskega zavoda po tarifah za vojaške Transporte danih voziti in na svojih kolodvorih in postajah zastonj spravljati in hraniti.

§. 9.

Odpravnine za ljudi, tarife za vožnjo blaga, razredba blaga in vsa pritična določila, odnosna na prevoz blaga, potrebujejo odobrenja trgovinskega ministerstva, pri čemer se je ozirati z ene strani na javne interese, z druge strani na dovoljne dohodke podjetja železničnega.

Voznine in nakladnine in druge pristojbine smejo se računiti samo v domači zakoniti deželni valuti brez agia.

Čim železnica v enem gospodarstvenem letu dá čisti dohodek od najmanj sedem (7) odstotkov napravnega kapitala, sme trgovinsko ministerstvo ukazati, da se dotlej veljavše tarife primeroma znižajo.

§. 10.

Trgovinski minister sme, ako bi po deželah avstro-ogerske monarhije, zastopanih na državnem zboru nastala nadloga in nenavadna dragina pri živeži za ljudi in domačo živino, po razmeru znižati dotične nakladnine.

§. 11.

Transporti vojakov naj bodo po znižanih tarifnih cenah, in to po tistih določilih o tem ter o polajšilih potujočim vojakom, katera ta čas veljajo pri izklj. priv. cesar Ferdinandovi severni železnici.

Ta določila obsezajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelce, in to ne samo ob potovanji na račun državne blagajnice, nego tudi ob službenem potovanji na svoj račun k vajam v orožji in priglednim zborom, potem vojaško stražno krdelo c. kr. civilnih sodišč dunajskih, c. kr. žandarstvo, ter po vojaški osnovano finančno in varnostno stražo.

Koncesionarji se zavezujejo, pristati na dogovor med avstrijskimi železnocestnimi društvi ukrenen o nabavi in imetji opravnih reči za vojaške transporte in o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških transportih, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih, ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljavši dogovor o transportu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob troških vojaške blagajnice.

Tako so tudi dolžni pristati na dogovor, katerega je z železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih vojaških transportih in na propis o vojaških transportih po železnicah.

Te dolžnosti koncesionarji imajo samo v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje z ozirom na drugotnost te železnice in na polajšila vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in cele službe zdi biti zvršljivo, o čemer razloka pristoji trgovinskemu ministertvu.

Koncesionarji se zavezujejo, da se hočejo pri oddajanji služeb v zmislu postave od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60) ozirati na doslužene podoficirje iz vojstva, vojnega pomorstva in deželnega brambovstva.

§. 12.

Državni uradniki, postavljenici in služabniki, kateri po naročilu oblastva, čujočega nad upravo in krétanjem železnih cest, ali kateri državnim koristim na obrambo vsled tega dopustila ali z dohodarstvenih ozirov železnico rabijo ter izkažejo naročilo tega oblastva, naj se, če se po tistem kosu v resnici ljudje vozijo, po dotičnih uredbah s popotnim pratežem (robo) vred vozijo brezplačno.

§. 13.

Koncesionarjem priteza se pravica, s posebnim odobrenjem državne uprave ustanoviti delničarsko družbo — in v dobitev potrebnih novcev izdati na prinesitelja ali na imena slovoče délnice in predstvene obligacije, katere se na avstrijskih borsah smejo prodajati in uradno zaznamenavati.

Družba, katera se napravi, stopi v vse pravice in dolžnosti koncesionarjev in družbena pravila treba, da potrdi državna uprava.

§. 14.

Državna uprava ima pravico, uvériti se, da so dela železne ceste ter tudi krétna oprava, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje.

Komisar, katerega postavi državna uprava, tudi sme, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega odbora ali drugega zastopa, kateri veljá za družbe načelnštvo, ter k občnim zborom, in ustavljati vse sklepe in naredbe, nasprotne zakonom ali družbenim pravilom, oziroma kvarne državni koristi.

Za tu ustanovljeno nadziranje železnocestnega podjetja koncesionarji ne plačujejo v državno blagajno nikacega povračila; takisto se koncesionarji odvezujejo dolžnosti, izrečenih v §. 89 reda železnocestne vožnje od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) gledé povračila večjih troškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, zastonj nabaviti in vzdržavati uradne prostorijske.

§. 15.

Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) železnocestnega dopustnega zakona izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset let, šteječ od dneva, katerega se prične vožnja, in mine po tem roku.

Državna uprava sme izreči, da je koncesija izgubila svojo moč, ako se ne bi dostal rok, v §. 4 ustanovljen začetku in zvršetku delanja in začetku vožnje, in bi se prestop roka ne mogel opravičiti ni v zmislu §. 11^{ea}, lit. b) železnocestnega dopustnega zakona niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 16.

Državna uprava si prihranja pravico, da more vselej koncesijonirano železnico odkupiti za odškodnino v gotovem, ki jo dá koncesijonarjem.

Da se določi odkupščina, seštejejo se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki dveh najslabejših let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se izračuni.

Ako bi vendar tako najdeni srednji čisti dohodek ne dosegel vsaj letnine potrebne za obresti po 5°/_o imenske napravne glavnice, ki jo je dovolila državna uprava, in za nje odplačilo v tečaji koncesije — tedaj se ta letnina vzame kot čisti donos odmeri odkupščine v podlogo. To veljá tudi za slučaj, če se železnica odkupi pred sedmim letom.

Odškodba naj se po izboru državne uprave dá ali v renti, enaki zgornjemu srednjemu, odnosno minimalnemu donosu, ki naj se koncesijonarjemi v dobi še ostali koncesije poluletno, 1. januarja in 1. julija vsako leto plačuje, ali pa z enkratnim plačilom tistega iznosa, ki je v času odkupnje primeren kapitalni vrednosti računsko najdeni na temelji petodstotnih obresti letnih rent, kar jih do iztečaja koncesije za izplačilo dospe.

Imenski napravni kapital po cifri je podvreči odobrenju državne uprave.

Ako bi po izteku prvega gospodarstvenega leta bilo treba še drugih novih stavb, ali bi se pomnožile vozne oprave in vozila, smejo se dotični troškovi prišteti napravnemu kapitalu, ako je državna uprava privolila v gori omenjene nove stavbe ali v pomnožitev voznih oprav, in če se troškovi ti, kakor veljá, izkažejo.

Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država izplačavši odkupščino brez drugega vračila v last in užitek te tukaj koncesijonirane železnice z vsemi prej omenjenimi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične.

§. 17.

Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, preide na državo brez vračila neobreménjena svojina in užitek dopuščene železnice, posebno tal, zemeljnih in umeteljnih del, vse spodnje in vrhnje naprave železne ceste in vse nepremične pritikline, kakor so: kolodvori, nakladališča in razkladališča, vsa v železnocestno krétanje potrebna poslopja na odhajališčih in prihajališčih, stražárnice in nadzorovalnice z vsemi opravami na stoječih mašinah in na vseh nepremičninah.

Kar se tiče premičnih stvari, kakor so: lokomotive, vozovi, premične mašine, orodje ter druge naprave in gradiva, kolikor so potrebne in dobre dalje služiti krétanju, naj državi preide v toliki množini in vrednosti zastonj, kolikor se vjemlje s prvo službeno opravo, obseženo v napravnem kapitalu.

Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi železnica (§. 16) ostaja koncesijonarjem last rezervnega zaloga napravljenega iz lastnih dohodkov podjetja in kar imajo denarjev tirjati, po tem last posebnih del in poslopij napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, kakor so: peči za koaks, vapnenice, livarnice tvornice (fabrike) mašinam ali družemu orodju, shranišča, doki, hranišča kopanemu ogljiju in drugim stvarjem, katere so sezidali ali si pridobili vsled pooblastila od državne uprave z izrečnim pristavkom, da ne bodo pritiklina železnici.

§. 18.

Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici ali v zakonih, poprijeti se naredeb, primernih zakonom ter po okolnostih — še predno izteče koncesija, izreči da je ista ugasnila.

Resno opominjáje vsacega, da ne dela zoper to, kar ustanovljuje le-ta dopustnica, in dodeljujoč koncesijonarjem pravico, zastran izkazne škode pred Našimi sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico in vsem tem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstvu glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, tridesetega dne meseca junija, v letu po odrešenji sveta tisoč osem sto osemdesetem, Našega cesarjevanja tridesetem drugim.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Kremer s. r.

Dunajewski s. r.

94.

Dopustno pismo od 30. junija 1880,

za lokomotivno železnico od Linca v Kremsmünster (pokremško železnico).

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski,

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, salcburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker so Emil Dierzer vitez Traunthalski v družbi z banko Gornjeavstrijsko in Salcburško, po tem Florian Banhuber, Dr. Jožef Födinger, Celestin Ganglbauer, Dr. Anton vitez Glanz, Matija Jungreithmayr, Jožef Kaar, Dr. Franz Krenn, Jožef Mayrhofer, Franz Mussner, Adolf Nagel, Janez Neubauer, Rudolf Pummerer, Ludvik Reiter, Julij Römer in Jožef Ritter Wenusch in pa firme bratje Enderlin in spol. in bratje Löwenfeld in Hofmann zaprosili, da bi jim se dala dopustitev ali koncesija v delo in rabo lokomotivne železnice od Linca v Kremsmünster (pokremško železnico), vzvidelo Nam se je z ozirom na občno korist tega podjetja imenovanim prositeljem po postavi o dopušcanji železnic od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in postavi od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) to dopustitev podeliti tako le:

§. 1.

Dajemo koncesionarjem pravico narediti in uživati lokomotivno železnico od Linca čez Traun, Nettingsdorf, Neuhofen, Kematen in Rohr-Hall v Kremsmünster, ki se bode stikala s priv. železnico cesarice Elizabete.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustnice, dodeljujejo se naslednja olajšila:

- a) Oprostitev od štempljev in pristojbin za vse pogodbe, knjižne vpise, vloge in druge listine v nabavo kapitala in zagotovilo obresti od kapitala in vožnje do časa, ko se začne vozna služba, in za pridobitev zemljišč, za delo in opravo do konca prvega gospod. leta;
- b) oprostitev od štempljev in pristojbin za prvo izdatbo delnic z interimalnimi listi vred, in od presnemščine, kar se je nabere o nakupu zemljišča;
- c) oprostitev od pristojbin in taks, dolžnih za podeljeno koncesijo in za izdatbo te dopustnice, dalje oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plačevanja štempeljskih pristojbin kuponom in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se utegnil vvesti s prihodnjimi postavami na 30 let od dne današnjega.

§. 3.

Železnico to je urediti kot drugotno železnico s pravilno medkolesno širino. Delo železnice in uredba za vožnjo naj se izvede po črtežih na drobno ustanovljenih, ki jih potrdi trgovinsko ministerstvo, in po tehničnih uvetih, kateri se postavijo. Pri tem naj se, kolikor je moči, gleda na znižbo troškov ter je zlasti z ozirom na namenjeno manjo vozno brzino, dopustiti vse pri tej manjši brzini mogoče olakšice. Pri napravi vozil, šin in drugih železnih delov, in vseh drugih opravnih predmetov dajati je kolikor moči, prednost domačim tvornicam. Tehnične črteže za delo in opravo železnice je trgovinskemu ministerstvu predložiti za časa ter se bode najnatančneje držati ukazov, ki jih državna nadzorna oblastva o tej priliki ali sploh izdadó. Takisto so koncesijonarji dolžni pri delu izpolniti tudi vse, kar bi trgovinsko ministerstvo z javnih ozirov pozneje zahtevalo, ter držati se veljavnih občnih stavbenih in policijskih propisov.

Spodnje delo železnice utegne se utesniti na eno samo kolejo.

Koncesijonarji jemljó na se dolžnost, zarad stika z železnico ces. Elizabete v Linci in o uredbi vozne službe ondi, kjer bode prehajališče, pogajati se z imenovano družbo ter dotični dogovor položiti v odobrenje pred državno upravo. Sosebno je dolžnost koncesijonarjev gledé vožnje ljudi skrbeti za to, da se prehod s svoje na tujo železnico kar je moči olajša. Gledé uvetov takega stika in vkupne kolodvorne službe podmetajo se koncesijonarji izreku trgovinskega ministerstva, ako bi se ne dosegel dogovor s stično železnico.

Državni upravi se prihranja pravica, ako bi se dogovor ne dognal, določiti uvete o vzajemni porabi vozov tozemskih sosednih železnic in o dovodu rudarstvenih in obrtovnih železnic.

Koncesijonarji so zlasti v dolžnosti, dopuščati dovod zveznih železnic, ktere bi obrtna podjetja, ležeča ob koncesijonirani železnici, naredila v to, da bi po njih svoje izdelke vozila takó, da bode po tem železnocestna služba kar najmanj mogoče ovirana, proti temu, da se povrne, kar bode troškov odtod.

§. 4.

Koncesionarjem dodeljuje se pravica, železnico narediti deloma po državni cesti, ki drži od Linca v Saleburg. Ali oni imajo dolžnost, izpolniti točno uvete postavljene za porabo te ceste, sosebno povrniti cestni blagajni, kar bi po napravi in uživanji železnice bilo več troškov za vzdrževanje imenovane državne ceste in v slučajih, ko bi se pozneje kdaj državni upravi vzvidelo več ne dopuščati železnice po tej cesti, odstraniti železnocestne naprave in o svojem trošku cesto postaviti nazaj v izvorno stanje.

Vrh tega imajo koncesionarji kaj potanko izpolniti vsa ukazila državnih oblastev, ki jim se dadó v interesu varne vožnje po državni cesti.

Naposled so koncesionarji v dolžnosti, železnocestno vožnjo po državni cesti v času mobilizacije in vojske vselej brez pravice do odškodbe in za dotle ustaviti, dokler bi se to vojaškemu oblastvu vzvidelo neogibno potrebno za prehod vojaških krdel ali za kake druge vojaške operacije.

§. 5.

Koncesionarji so dolžni, delo železnice v treh mesecih računeč od današnjega dne začeti, kos od Linca do Trauna najdalje v letu dni in dalji kos od Trauna do Kremsmünstra najdalje v dveh letih od istega čaza računeč, dokončati, te dodelane kose železnične precej v občno službo izročiti ter vožnjo po njej ves čas, dokler traja koncesija, nepretrgoma vzdržavati.

Da bodo zgornjih rokov držali se, dolžni so koncesionarji državni upravi dati varnost, položivši v kavcijo dvajset tisoč (20.000) goldinarjev bodi v gotovini ali vrednotnicah, v katerih se nalagajo noveci varovancev.

§. 6.

Da izdelajo dopuščeno železnico, priteza se koncesionarjem pravica razlastitve (razsvojitve) po določenih dotičnih postavnih propisov. Ista pravica se koncesionarjem dodeli tudi zastran tistih krilnih železnic, ki bi se imele narediti do posameznih obrtniških zavodov, in o katerih bi državna uprava spoznala, da jih je v javnem interesu napraviti.

§. 7.

Koncesionarjem se je ob delu in rabi dopuščene ceste držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, ter tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi zlasti železnocestni dopustni zakon od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in železnocestni krétni red od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) in po zakonih in ukazih, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se pa vožnje same tiče, odpuščajo se v zmislu člena I postave od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) varnostne naredbe propisane v redu železno-

cestne vožnje in dotičnih dodatnih ukazih v toliko, kolikor se bode z ozirom na znižano maksimalno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni propisi, ki jih izdâ trgovinsko ministerstvo.

§. 8.

Gledé tega, kar bode storiti za poštni zavod, naj v zmyslu členu II postave od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) veljajo naslednja določila:

Dolžnost koncesijonarjev je, pošto in poštne postavljenice odpravljati z vsakim vlakom, ki pojde po črteži. Za to in vsako drugo opravilo v svrhu poštne zavoda smejo zahtevati primerno povračilo, ki se ustanovi po domembi.

Ali pismena pošta brez novcev in vrednostnih poslatev mora se zastonj odpravljati. Vozni črteži vlakom, s katerimi se pošta vozi, naj se po vsakokratnih veljavnih propisih z odobrenjem nadzornega oblastva ustanavljajo.

Ako bi za poštno službo bile v kaki postaji potrebne posebne prostorije sklence se poseben dogovor gledé odškodbe v podobi najmovine dajane za porabo teh prostorij, ki jih dobavijo koncesijonarji. Notranja oprava, snažba, svečava in kurjava v teh prostorijah spada med dolžnosti poštne uprave.

Pisma, katera si o upravljanju železnice med saboj pošilja železnocestno ravnateljstvo ali upravno svetovalstvo ter njemu pokorni organi ali ti organi med saboj, smejo na dotičnih železnocestnih koséh odpravljati postavljenici železne ceste.

§. 9.

Koncesijonarji prevzemajo dolžnost, telegrafe, ki bi jih o svojem času bilo potreba napeti za železnocestno službo in za dajanje znamenj, za pravšno zameno, ki se dogovori, dajati uporabljati tudi za državne in privatne poslanice.

Državni upravi je na voljo, brez vsega vračila in odškodovanja sama za se telegraf napeti na zemljišči, ki so ga koncesijonarji kupili ali katero sicer rabi za železnocestne namene, a če si železnica za svojo službo napne telegraf, pritrditi žice državnega telegrafa na podpornjah tega železnocestnega telegrafa.

Koncesijonarji naj zastonj po svojih železničnih ljudeh take državne proge nadgledovati in vzdržavati pomagajo, kolikor v to ni potreba posebne strokovnjaške znanosti. Še so koncesijonarji v dolžnosti, po svoji železnici robo in pravico državno-telegrafskega zavoda po tarifah za vojaške transporte danih voziti in na svojih kolodvorih in postajah zastonj spravljati in hraniti.

§. 10.

Na železnici koncesijonirani naj bosta v vožnjo ljudi za zdaj samo dva razreda vóz.

Kot maksimalna tarifa za vožnjo ljudi se ustanavlja, i. t. od osebe in kilometra za prvi razred pet (5) krajcarjev avstr. velj., za drugi razred tri (3) krajcarje avstr. velj. Ako bi se pokazala potreba voznino še bolj znižati, n. pr. za prevoz delavcev, za tržni promet it. dolžnost bode koncesijonarjev, na zahtev trgovinskega ministra ali voznino za drugi razred znižati ali pa vvesti še drug razred (voz za stoječe) po dva (2) krajcarja avstr. velj. od osebe in kilometra.

§. 11.

Tarife za vožnjo blaga, razredba blaga in vsa pritičnadoločila, odnosna na prevoz blaga, potrebujejo odobrenja trgovinskega ministerstva, pri čemer se je ozirati z ene strani na javne interese, z druge strani na dovoljne dohodke podjetja železničnega. Pritičnih ali postranskih pristojbin ne bode.

§. 12.

Čim železnica v enem gospodarstvenem letu dá čisti dohodek od najmanj sedem (7) odstotkov napravnega kapitala, sme trgovinsko ministerstvo ukazati, da se dotlej veljavše tarife primeroma znižajo.

Trgovinski minister sme, ako bi po deželah avstro-ogerske monarhije, zastopanih na državnem zboru nastala nadloga in nenavadna dragina pri živeži za ljudi in domačo živino, po razmeru znižati dotične nakladnine vendar ne izpod osem (8) krajcarjev od bečve in kilometra.

§. 13.

Transporti vojakov naj bodo po znižanih tarifnih cenah, in to po tistih določilih o tem ter o polajšilih potujočim vojakom, katera ta čas veljajo pri priv. železnici cesarice Elizabete.

Ta določila obsezajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelce, in to ne samo ob potovanji na račun državne blagajnice, nego tudi ob službenem potovanji na svoj račun k vajam v orožji in priglednim zborom, potem vojaško stražno krdelo c. kr. civilnih sodišč dunajskih, c. kr. žandarstvo, ter po vojaški osnovano finančno in varnostno stražo.

Koncesijonarji se zavezujejo, pristati na dogovor med avstrijskimi železnocestnimi društvi ukrenen o nabavi in imetji opravnih reči za vojaške transporte in o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških transportih, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih, ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljavši dogovor o transportu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob troških vojaške blagajnice. Tako so tudi dolžni pristati na dogovor, katerega je z železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih vojaških transportih in na propis o vojaških transportih po železnicah. Te dolžnosti koncesijonarji imajo samo

v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje z ozirom na drugotnost te železnice in na polajšila vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in cele službe zdi biti zvršljivo, o čemer razloka pristoji trgovinskemu ministerstvu.

Koncesionarji se zavezujejo, da se hočejo pri oddajanji služeb v zmislu postave od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60) ozirati na doslužene podoficirje iz vojstva, vojnega pomorstva in deželnega brambovstva.

§. 14.

Državni uradniki, postavljeni in služabniki, kateri po naročilu oblastva, čujočega nad upravo in krétanjem železnih cest, ali kateri državnim koristim na obrambo vsled tega dopustila železnico rabijo ter izkažejo naročilo tega oblastva, naj se, s popotnim pratežem (robo) vred vozijo brezplačno.

§. 15.

Ako bi se kdaj pozneje pri podeljevanji koncesije za drugo lokalno železnico enake vrste gledé dolžnosti, ustanovljenih v gornjih §§. 8, 9, po tem 13 in 14 ukrenila koncesionarjem ugodnejša določila, naj bodo ona zmislooma veljala tudi za železnico v §. 1 imenovano.

§. 16.

Koncesionarjem priteza se pravica, s posebnim odobrenjem državne uprave ustanoviti delničarsko družbo — in v dobitvev potrebnih novcev izdati na prisistelja ali na imena slovóče délnice in predstvene obligacije, katere se na avstrijskih borsah smejo prodajati in uradno zaznamenavati. Družba, katera se napravi, stopi v vse pravice in dolžnosti koncesionarjev in družbena pravila treba, da potrdi državna uprava.

§. 17.

Državna uprava ima pravico, uvériti se, da so dela železne ceste ter tudi krétna oprava, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje. Komisar, katerega postavi državna uprava, tudi sme, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega odbora ali drugega zastopa, kateri veljá za družbe načelništvo, ter k občnim zborom, in ustavljati vse sklepe in naredbe, nasprotne zakonom ali družbenim pravilom, oziroma kvarne državni koristi. Za tu ustanovljeno nadziranje železnocestnega podjetja koncesionarji ne plačujejo v državno blagajno nikacega povračila; takisto se koncesionarji odvezujejo dolžnosti, izrečenih v §. 89 reda železnocestne vožnje od 16. novem-

bra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) gledé povračila večjih troškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, zastonj nabaviti in vzdržavati uradne prostorije.

§. 18.

Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) železnocestnega dopustnega zakona izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset let (90), štejóč od dneva, katerega se prične vožnja, in mine po tem roku. Državna uprava sme tudi izreči, da je koncesija izgubila svojo moč, ako se ne bi dostal rok, v §. 5 ustanovljen začetku in zvršetku delanja in začetku vožnje, in bi se prestop roka ne mogel opravičiti ni v zmislu §. 11^{ga}, lit. b) železnocestnega dopustnega zakona niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 19.

Državna uprava si prihranja pravico, da more vselej koncesijonirano železnico odkupiti za odškodnino v gotovem, ki jo dá koncesijonarjem. Da se določi odkupščina, seštejó se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki dveh najslabejših let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se izračuni. Ako bi vendar tako najdeni srednji čisti dohodek ne dosegel vsaj letnine potrebne za obresti po 5°/₁₀₀ imenske napravne glavnice, ki jo je dovolila državna uprava, in za nje odplačilo — tedaj se ta letnina vzame kot čisti donos odmeri odkupščine v podlogo. To veljá tudi za slučaj, če se železnica odkupi pred sedmim letom, v katerem slučaju je vendar zgornjo letnino povišati za deset odstotkov.

Odškodba naj se po izboru državne uprave dá ali v renti, enaki zgornjemu srednjemu, odnosno minimalnemu donosu, ki naj se koncesijonarjem v dobi še ostali koncesije poluletno, 1. januarja in 1. julija vsako leto plačuje, ali pa z enkratnim plačilom tistega iznosa, ki je v času odkupnje primeren kapitalni vrednosti računsko najdeni na temelji petodstotnih obresti letnih rent, kar jih do iztečaja koncesije za izplačilo dospe. Prvi nominalni kapital v napravo postavlja se na devet sto petdeset tisoč (950.000) goldinarjev avstr. velj.

Ako bi po izteku prvega gospodarstvenega leta bilo treba še drugih novih stavbeb, ali bi se pomnožile vozne oprave in vozila, smejo se dotični troškovi prišteti napravnemu kapitalu, ako je državna uprava privolila v gori omenjene nove stavbe ali v pomnožitev voznih oprav, in če se troškovi ti, kakor veljá, izkažejo.

Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država izplačavši odkupščino brez drugega vračila v last in užitek te tukaj koncesijonirane železnice z vsemi prej omenjenimi dotičnimi reči, naj bodo premične ali nepremične.

§. 20.

Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, preíde na državo brez vračila neobreménjena svojína in užitek dopuščene železnice, posebno tal, zemeljnih in

umeteljnih del, vse spodnje in vrhnje naprave železne ceste in vse nepremične pritikline, kakor so: kolodvori, nakladališča in razkladališča, vsa v železnocestno krétanje potrebna poslopja na odhajališčih in prihajališčih, stražarnice in nadzorovalnice z vsemi opravami na stoječih mašinah in na vseh nepremičninah. Kar se tiče premičnih stvari, kakor so: lokomotive, vozovi, premične mašine, orodje ter druge naprave in gradiva, kolikor so potrebne in dobre dalje služiti krétanju, naj državi preidejo v toliki množini in vrednosti zastonj, kolikor se vjemlje s prvo službeno opravo, obseženo v napravnem kapitalu. Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi železnica (§. 19) ostaja koncesionarjem last rezervnega zaloge napravljenega iz lastnih dohodkov podjetja in kar imajo denarjev tirjati, po tem last posebnih del in poslopij napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, kakor so: peči za koaks, vapnenice, livarnice tvornice (fabrike) mašinam ali družemu orodju, shranišča, doki, hranišča kopanemu ogljiju in drugim stvarim, katere so sezidali ali si pridobili vsled pooblastila od državne uprave z izrečnim pristavkom, da ne bodo pritiklina železnici.

§. 21.

Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici ali v zakonih, poprijeti se naredeb, primernih zakonom ter po okolnostih — še predno izteče koncesija, izreči da je ista ugasnila.

Resno opominjaje vsacega, da ne dela zoper to, kar ustanovljuje le-ta dopustnica, in dodeljujoč koncesionarjem pravico, zastran izkazne škode pred Našimi sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico in vsem tem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstvu glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, tridesetega dne meseca junija, v letu po odrešenji sveta tisoč osem sto osemdesetem, Našega cesarjevanja tridesetem drugim.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Kremer s. r.

Dunajewski s. r.

95.**Razglas finančnega ministerstva od 8. julija 1880,
ki razširja oblasti na Predealskem kolodvoru postavljeni colnijski ekspozituri.**

Po glasu priobčila kraljevska ogerskega finančnega ministerstva od 23. junija 1880 dale so se colnijski ekspozituri Braševske velike colnije, postavljeni na kolodvoru Braševsko-Bukreške železnice v ogersko-rumanski mejni postaji Predealski pravice male colnije I. razreda z oblastjo na izvozu odpravljati pod pridržkom potrošinskega povračila iztopajoče žganje, pivo in cukrer, in z nadaljnjo oblastjo, brez vse utesnitve potrjati izvoz prevoznega blaga in naposled poprijemati se postopka z napovednicami gledé železnocestnega prometa.

Dunajewski s. r.**96.****Ukaz ministerstva za deželno bran in finančno ministerstvo od 9. julija 1880,**

o opravljanji komisijskih troškov s povodom uradnih djanj na podlogi postave za nastanovanje vojakov od 11. junija 1879 (Drž. zak. št. 93).

1. Komisijski troški, kar se jih nabere od uradnih djanj na temelji postave za ustanovanje vojakov od 11. junija 1879 (Drž. zak. št. 93), opravljajo naj se na troškovnik tistega upravnstvenega predela, v imenu katerega biva intervencija.

2. Troški za veščake in cenilce, privzemane h komisiji, obtežujejo troškovnik tistega pod točko 1 omenjenega upravnega predela, ki daje povod njihovemu privzetju.

3. V slučajih pritožbe, po tem v slučajih zakrivljenja, ali če stranka zahteva komisijo v propisih neopravičeno, nosi naj komisijske troške stranka, ki pravdo izgubi, oziroma, ki je kriva česa, ali katera je prostovoljno dala povod komisiji.

Welsersheimb s. r.**Dunajewski s. r.****97.****Ukaz finančnega ministerstva od 24. julija 1880,**

o tem, kako delati s centrifugami za izmetavanje mekin iz sladovnice pri pavšaliranji davka od žganja po storitveni zmožnosti drozgaličnega prostora.

Na temelji §^{ta} 30 postave o davku od žganja, dane 27. junija 1878 določuje se dogovorno s kralj. ogerskim finančnim ministerstvom, da je bobne centrifuge, ki se v žganjarnicah postavljajo v to, da se z njimi iz juhe sladovnice odpravijo pleve in mekine, kadar se davek povprečno plačuje po storitveni zmožnosti drozgaličnega prostora, vvrščevati med posode sladkodrožnice, naštete v §. 28, št. 7 omenjene postave.

Dunajewski s. r.